STEPP

MAGAZINE VOOR PRODUCTIONELE, ONTWERPENDE EN TECHNISCHE KRACHTEN VAN DE BREDE CULTURELE SECTOR

43

Juni 2022 | 15 €

jaargang 12

CULTUURHUIS MERELBEKE

PRAAGSE ZOMER

JUNI 2022

Quantum
225
DiGiCo
Quantum 225
Quantum 225
DiGiCo

Editoriaal

Beste lezer,

Braindrain. Het wordt na 'knaldrang' het woord van deze zomer in de brede culturele sector. De berichten slaan ons om de oren via de nieuwskanalen. "Acuut personeelstekort in overvolle festivalzomer: bedrijven zoeken koortsachtig extra mensen of weigeren opdrachten". "Start Ketnet Zomertoer weggevallen door corona: Geen team kunnen samenstellen door drukte en personeelskrapte in de evenementensector". "Evenementensector zoekt personeel: Vooral bij leveranciers is er een probleem". Eventsector vindt geen personeel: Ze hebben allemaal een andere job gevonden." "Veel medewerkers verlaten cultuur- & eventsector, die zo in problemen komt: Jongeren, kom naar ons voor een goeie job." "Ruim 1500 banen gingen in 2020 verloren in Vlaamse cultuursector".

En zo kunnen we nog wel even doorgaan. De gevolgen van het wrede beestje zullen nog lang nazinderen en ze zijn niet alleen in de cultuur- & eventsector een pijnpunt. Alle economische sectoren kampen met een war for talent. Ontwerpende, productionele en technische krachten zijn zeer gegeerd om hun no-nonsense aanpak en gedreven mentaliteit. Niet gaan, dat gaat niet. De kweekvijver voor talent die de brede culturele sector is, wordt helaas leeggevist en de visser gooit de vangst niet terug. De vis zwemt helaas ook (nog?) niet terug.

Twee vaststellingen: een job als technieker is vandaag een job met werkzekerheid. De vraag is alleen tegen welke prijs. En die vraag mag zowel letterlijk (verloning) als figuurlijk (duurzame carrière) worden gesteld. Elk nadeel heb zijn voordeel en elk voordeel heb zijn nadeel.

Vaststelling 2: de 'nog?' in de "de vis zwemt (nog?) niet terug". Want laat ons eerlijk zijn: het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Als een job achter de schermen jouw dada is en je niet omkan met een standaard 9-to-5-mentaliteit, dan aard je ook niet meteen in een andere sector. Het enige probleem is dat velen er een paar jaar voor nodig hebben om dat door te hebben. Als je dat obstakel koppelt aan het vraagstuk van de duurzame carrière en de faire verloning, dan zou het kunnen dat de verschraling van het visbestand zich ook buiten onze zeeën voortzet. Benieuwd wanneer het eerste politieke event wordt afgelast wegens geen geluidstechnicus om de micro te regelen. Of om de ploat af te zetten...

Misschien wordt de brede culturele sector dan wel eens serieus genomen en aanzien als een volwaardige economische sector. Vlaamse bedrijven zenden hun zonen/dochters uit en zijn wereldwijd geroemd voor hun knowhow. Nu nog lokaal.

Een fijne zomer toegewenst, met veel zweet!

Roel Proesmans, voorzitter
Bert Moerman, ondervoorzitter

Cultuurhuis Merelbeke →

VAN HET DAL NAAR DE TOP: HET CULTUURHUIS MERELBEKE

Jan Decalf

In februari 2021 opende het nieuwe Cultuurhuis Merelbeke de deuren. Tussen twee golven van de woeligste storm sinds mensenheugnis. Sindsdien is er nog geen volledig seizoen gedraaid zonder uitstel, afstel en aanstellerijen, maar het huis is al uitgebreid gedoopt. Meer dan genoeg stof om te bespreken met de trotse bewoners.

Merelbeke houdt zowat het midden tussen een flink uit de kluiten gewassen gemeente en een voorstad van Gent. Groot en groen genoeg om zich te onderscheiden van de stad, maar tegelijk slechts een paar verkeerslichten op de Hundelgemse Steenweg verwijderd van het hart van de cultuurhoofdstad van Vlaanderen.
Die nabijheid is des te meer opmerkelijk als je ziet wat er in Merelbeke mogelijk werd. Voorheen was er Gemeenschapscentrum Groenendal. Een klein gebouw dat zijn verleden als feestzaal niet kon verbergen. Een laag plafond, vlakke vloer, je denkt de geraniums op de rand van het podium er zo bij. Herlinde Decroos is er coördinator en programmator. Zij ervaart de schaduw van het Belfort helemaal niet als een bedreiging, integendeel. "Gent heeft wel verschillende huizen, maar we concurreren niet met een cultuurcentrum uit de stad. We nemen de troeven mee en doen daar ons voordeel mee. Wij zijn makkelijk te bereiken en veel jonge gezinnen – voor wie wonen in de binnenstad te klein of te duur is – komen liever dichter bij huis om iets te zien of te doen.
We hanteren minder en minder het onderscheid tussen gemeenschapscentrum en cultuurcentrum. Ik zie ons als een cultuurhuis. Met die benaming hou je je wat in het midden en pin je je identiteit niet vast op het één of het ander. Je sluit dan minder af. Het huis werd gebouwd met het oog op een infrastructuur waarmee we een uitgebreide eigen programmering kunnen aanbieden en het moest ook een plek zijn waar verenigingen aan het werk kunnen. Met die visie van een breed en diep aanbod zijn we hier aan de slag gegaan."
De beslissing om voor Merelbeke een nieuw cultuurhuis te zetten, ligt nog iets verder dan je zou verwachten. Al in 1999 werd de wedstrijd om een ontwerp uitgeschreven. Uiteindelijk werd gekozen voor AnD architecten, het bureau van de broers David en Aldo De Beule. In 2018 ging de eerste spade dan in de grond.
Het gebouw is tegelijk opvallend en opmerkelijk goed geïntegreerd. De scherp afgetekende contouren en hoeken maken het heel aanwezig in het straatbeeld, maar de gevelbekleding in cortenstaal verzacht dan weer de visuele impact. Een modern silhouet met een organische schil. De roestbruine buitenkleur van de gevels en het mosgroen van het dak vind je ook in de rest van het gebouw terug.
Ook de locatie toont dat het hier om een bewuste keuze ging: pal in het centrum. Het parkeerprobleem dat zoiets met zich meebrengt, werd door de stadsplanners al opgelost mits er

een ondergrondse parking vlakbij is. Voor een kort bezoek wordt die aan heel gunstige tarieven aangeboden. Door de centrale aanwezigheid van het cultuurhuis in het hart van de gemeente kan het haar rol als gemeenschapscentrum - in de meest basis betekenis van het word – maximaal uitspelen. Het is zonder twijfel een troef die voor beide voordeel biedt: het maakt de dorpskom aantrekkelijker en levendiger en het cultuurhuis krijgt een prominente plaats met veel zichtbaarheid en dagelijks gebruik.

Hoewel beleidsmakers graag de nadruk leggen op de verbindende functie van een gemeenschapscentrum, was het zeker niet de bedoeling om voor een 'Groenendal 2.0' te gaan. "Het moest echt een plek worden die technisch beantwoordt aan de huidige vereisten van een theaterinfrastructuur."
Een splinternieuw gebouw wil nog niet zeggen dat alle vragen en functies een adequaat antwoord kregen in het ontwerp. Zo zijn er op de bovenverdieping twee grote vergaderruimtes, 'Ateliers' genoemd en één dubbele ruimte die de titel 'Studio' draagt. Helaas is die laatste dan weer net te klein om als repetitieruimte te dienen voor bijvoorbeeld een harmonie. "Het huisgezelschap 'Het Scheldeoffensief' maakt hier gretig gebruik van voor hun repetities en het is ideaal voor een lezing of vorming voor een kleinere groep, maar de naam 'Studio' stuurt je een beetje de verkeerde richting uit."
Net zoals je planten ziet opbloeien als je ze naar een grotere pot verplant, kreeg het cultuurleven in Merelbeke een groeispurt. Dat bewijst alleen al het feit dat het publiek na de aarzelende heropening in het begin van het jaar wel werd aangetrokken om naar voorstellingen te komen. Deels uit nieuwsgierigheid, maar ook om in dat huis iets te gaan beleven.
"In het programma is er zeker ruimte voor experiment. Het humor aanbod deed het al goed in Groenendal en dat

Het moest echt een plek worden die technisch beantwoordt aan de huidige vereisten van een theaterinfrastructuur

publiek hebben we alvast meegenomen. Niet dat we daarom meer humor gaan programmeren, maar het helpt bij het opbouwen van onze reputatie. Daarnaast heeft Merelbeke ook een jonge bevolking en daarom leggen we graag de klemtoon op een uitgebreid familieaanbod. We hebben ook geïnvesteerd in een DCP-installatie, zodat we om de twee weken een film kunnen aanbieden. Dit seizoen starten we ook met een aantal kleine reeksen die het reguliere aanbod aanvullen: gespreksavonden met bekende Merelbekenaars en een reeks comedy line-ups met Han Coucke als MC."

Voor een nieuw cultuurhuis toont het aanbod dat Herlinde en haar collega programmator Sarah Uytterhaegen voorstellen opmerkelijk veel diepgang. Ze spelen er niet zonder meer op veilig. "Vanaf seizoen '23-'24 kiezen we met veel overtuiging voor het werk van jonge theatermakers door ons mee te engageren in 'Eigen Kweek'. We willen echt bouwen aan onze eigen identiteit en daarmee publiek trekken. We hebben hier zonder schroom Jelle Cleymans staan, maar ik wil dan ook minder bekende dingen doen en die kwaliteit voorop stellen. Kortom, overtuigde en weldoordachte keuzes. Ik denk dat als je het aanbod in een juiste balans houdt, je wel overloop kan hebben van het ene genre naar het andere. We zetten bijvoorbeeld in de brochure ook pijltjes die de link leggen van de ene voorstelling naar de andere.

Het is ook één van onze ambities om er nog meer een open huis van te maken. Onze foyer lijkt nu nog wat leeg, maar we werken er aan om er nog meer een aantrekkingspool van te maken. Er moet een warm decor komen dat het industriële karakter van het gebouw wat verzacht en dat tegelijk mobiel is. Nu is er een aparte exporuimte die op de foyer aansluit en het potentieel van die verschillende ruimtes en functies gaan we weldra verder ontginnen."

De ambitie van de gemeente in haar cultuuraanbod, zie je ook aan de accomodatie.

Een breed cultuuraanbod van dergelijke omvang belopen met een relatief kleine ploeg vraagt wel veel van de beman-

ning. "We breiden weldra onze ploeg technieker uit van twee naar drie. We gebruiken Ticketmatic voor de ticketing en Yesplan voor de verhuur en die planningstools helpen om het dagelijks beheer te runnen."

De ambitie van de gemeente in haar cultuuraanbod, zie je ook aan de accomodatie. De theaterzaal is heel flexibel ingericht. Met een uitschuifbare tribune met 324 zitjes en een grote zaallift voor het podium. Dat liftplateau kan dienen om rekwisieten uit de kelder aan te voeren, maar biedt ook plaats aan drie modules met 66 extra stoelen. Wanneer het telescopisch gedeelte van de tribune ingeschoven wordt, biedt de vlakke zaal ruimte voor 720 personen. Op de zijwanden zijn akoestische panelen aangebracht, die de karakteristiek van de zaal kunnen regelen. De mobiele panelen bestaan telkens uit drie trommels met een reflecterende, een resonerende en een absorberende zijde. Naargelang de aard van de voorstelling kan je zo andere akoestische vereisten creëren. Een natuurlijke galm voor een koor of volledig absorberend voor film. Voor een zaal van dit formaat is dat eerder uniek.
Kim Meersschaut, de hoofdtechnieker, licht de technieken wat toe. "Het theatertechnisch bureau dat adviseerde, koos voor een ontwerp met meerdere zaalbruggen over de volledige ruimte. De bedoeling is om op gelijk welke plek in de zaal iets te kunnen hangen. Binnenkort hebben we een koor dat komt concerteren en ze gaan in het midden van de zaal staan, met het publiek en beeldschermen rondom.
Boven de scène is er een combinatie met om de drie meter een loopbrug en daartussen telkens een truss opgehangen aan kettingtakels. Het is een systeem met voor- en nadelen. Je moet rekening houden met de vaste bruggen om schuin licht te projecteren zonder schaduwen, maar het is wel heel handig om snel te kunnen richten zonder een hoogtewerker. We hebben de mogelijkheden al uitgebreid door onder de loopbruggen boven het podium een paar extra buizen aan te brengen waar we dan armaturen kunnen aanhangen en zo de hindernissen omzeilen. Voor een concert is dit een makkelijke manier van werken; om een uitgebreid lichtplan in te hangen, is het soms wat puzzelen. Voor onze geluidstafel kozen we voor Yamaha, deels omdat we hier alles over een Dante netwerk sturen. Onze draadloze microfoons, de digitale patchblokken op de scène en in de serverruimte waar ook de versterkers staan: alles communiceert over het netwerk. We hebben geen analoge lijnen meer. Ook het licht is volledig digitaal gestuurd. Op elke brug hangt er een node en alles wordt gestuurd over ArtNet. We hebben wel nog 144 dimkanalen omdat we nog veel halogeen licht hebben, maar we hebben een begin gemaakt met ledverlichting die we vooral bij eigen producties zoals concerten gebruiken. Er zijn nog veel theatergezelschappen die naar de klassieke armaturen vragen

of die met een kleine Cantor opdagen."
Kim is bachelor elektromechanica en heeft jaren in de wereld van domotica gewerkt. Vandaar dat netwerken en digitaliteit voor hem een heel natuurlijke omgeving zijn. Dat zie je meteen aan de serverruimtes, waar alle verbindingen samen komen. "We hebben ervoor gekozen om hier vier netwerken te maken voor alles wat theatertechniek aangaat. Zo kunnen we in heel het gebouw waar we willen inprikken met sturing voor audio, video of licht. We hebben in de foyer en exporuimte ontvangers geplaatst en in combinatie met een Bose processor kan je er met een draadloze microfoon overal publiek toespreken. We hebben een iPad die de zones aan en uit kan zetten en waarmee de gebruiker eenvoudigweg een achtergrondmuziekje kan aanzetten. Zoiets heel gebruiksvriendelijk maken, scheelt een hoop interventies van een technieker. Maar je moet er wel wat over kunnen nadenken.
Ook de backstage van het Cultuurhuis is erop gericht om mensen in ideale omstandigheden te verwelkomen, in dit geval dan de uitvoerders. Een grote garagepoort geeft meteen uit op de scene, geen nood aan een laadkade of goederenlift. Voor de gasten zijn er twee loges met veel ruimte en een heel warme huiselijke sfeer.

Hier en daar zijn er nog losse eindjes, maar die zullen in de loop van de komende seizoenen worden ingevlochten. Het stelselmatig gebruik zal uitwijzen waar er nog kan worden verbeterd en aangevuld.
Het Cultuurhuis van Merelbeke is op allerlei vlakken een baken. Een voorbeeld van hoe je ook als kleine gemeente een ambitieus project kan realiseren. En ook in de moeilijkste omstandigheden succes kan boeken. Geen valse bescheidenheid, maar ook geen protserig bastion. Modern en met veel high tech, maar tegelijk heel open en gastvrij.
In DS schreven vooraanstaande architecten en urbanisten naar aanleiding van de voorgestelde sloop van de Stadsschouwburg een opiniestuk: "Theaters horen niet aan de rand. Een theater is een belangrijke publieke ruimte, waarin mensen op een andere manier samenkomen dan in een bioscoop of op een festivalweide. Een theater hoort in het centrum van een stad te liggen, niet op één of ander eilandje. Een theater heeft immers een belangrijke symbolische waarde, als bewaarplek van een maatschappelijk zelfbeeld." Die nagel en nog veel meer hebben ze in Merelbeke op de kop getikt. ■

TECHNISCHE FICHE

Scène speelvlak:
15m breed, 11m diep

Capaciteit:
Standaardopstelling: volle capaciteit met tribune zittend: 390 • Volle capaciteit zonder tribune zittend met tafels en stoelen: 500 • Volle capaciteit zonder tribune staand: 720

Rigging:
8 gemotoriseerde trussen van 15 meter en een loopgrid met 7 loopbruggen over de volledige zaal

Licht:
Chamsys MQ70 • ADB Cantor • Chamsys PC wing • 40x ADB pc 1kW • 18x ADB Profiel 1kW • 40x Par 64 • 2x ADB Warp • 5x ADB Fresnel 1kW • 12x ACP • 12x ovation E930vw led profiel • 16x ovation F915vw led pc • 8x LED Chauvet Maverick Force 1 spot • 8x LED Wash Chauvet Rogue R2x wash

Audiosturing:
Yamaha LS9 / Yamaha TF5

Video beamers:
Barco dp2k-10SLP • Panasonic PT-RCQ10, 10.000 ansilumen • Losse beamer: Sanyo plc-xt25, 4500 lumen • HDMI over cat6 • Surroundprocessor Bose

PRAAGSE ZOMER

Jo Klaps

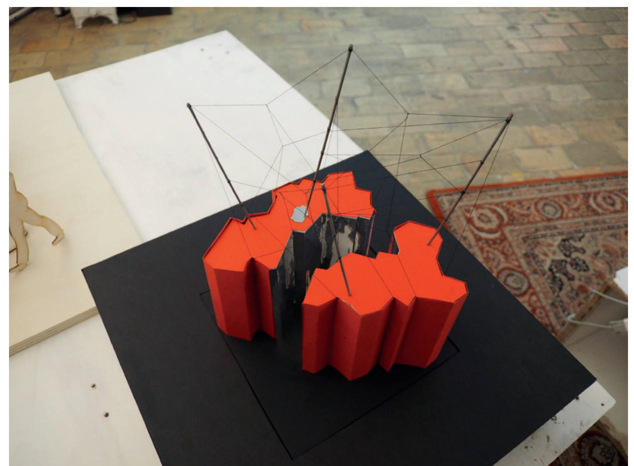
Naar vierjaarlijkse gewoonte wordt er wereldwijd druk gewerkt aan de voorbereiding van de PQ2023 in Praag. De quadriënnale voor Performance Design en Ruimte werd in 1967 opgericht om het beste op het gebied van performance design, scenografie en theaterarchitectuur naar de frontlinie van de culturele activiteiten te brengen, zodat zowel professionele en opkomende kunstenaars als het grote publiek er kennis mee kunnen maken.

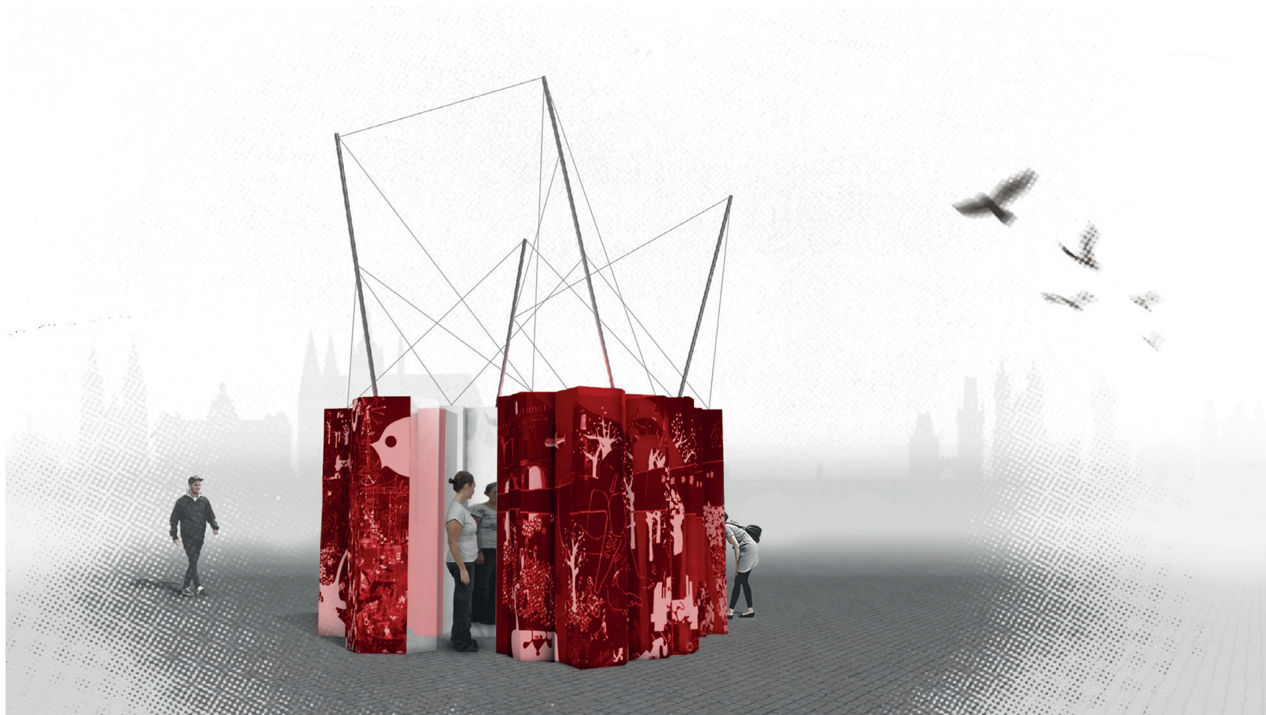
Het thema voor deze PQ is RARE, performance design/ scenografie waarbij alle zintuigen betrokken kunnen worden en waarbij de toeschouwers een actieve rol op zich nemen. Scenografie als een kunstvorm die verder gaat dan het visuele met een focus op interdisciplinaire samenwerking.
Een ontwerpwedstrijd onder de scenografieopleidingen werd uitgeschreven. Een hele uitdaging voor de verschillende scholen om hiermee aan de slag te gaan. Uiteindelijk waren er zes scholen die een project indienden:
Koninklijke Academie voor Schone Kunsten, Antwerpen
De Faculteit Architectuur en Kunst van de UHasselt
La Cambre, Brussel
ESA Saint-Luc, Luik
Saint-Luc, Brussel
L'option Scenografie des Beaux-Arts, Luik

Op 25 april presenteerden de scholen hun projecten in de Ateliers de l'Escaut in Brussel, waar het architectencollectief rond Olivier Bastin huist. De opdracht was om een stand te ontwerpen waarin iedere school zich kan presenteren. Het lage budget van 4600 euro is een bijkomende uitdaging.

In de jury zaten een vertegenwoordiger van iedere school, kunstenaar-scenograaf Johan Daenens, architect en gastheer Olivier Bastin, Christian Halkin, namens ATPS en Rose Werckx namens STA.

De **UHasselt** beet de spits af met het boeiende project 'Interconnections'. Ons land lijkt voor buitenstaanders soms een gekunstelde constellatie, die bestaansrecht kreeg na de conferentie van Londen in 1830, waarbij twee volken in één land

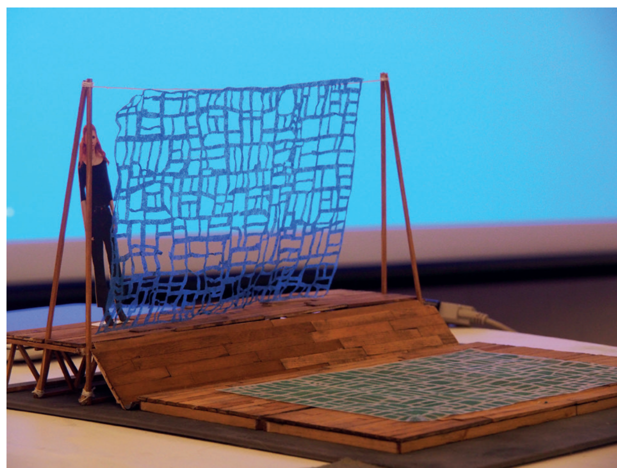

gepropt werden. De situatie van Brussel uitleggen is helemaal een huzarenstuk. Blijkt dat er toch heel wat verbindingen zijn tussen de verschillende landsdelen. Familiale banden, politieke connecties, snelwegen, treinsporen, fietsroutes weven de verschillende delen van het land meer in elkaar dan het op het eerste zicht lijkt.
De studenten extraheerden de kaart van Vlaanderen en Wallonië tot aparte volumes die samen de contouren van ons land vormen. Vanuit Brussel stijgt een buis omhoog waaraan een camera hangt. Op een scherm op ooghoogte kan je zo België in zijn geheel zien. Op de volumes komen buizen als antennes waartussen fijne staaldraden worden gespannen. De staaldraden komen beneden samen als snaren die de bezoeker kan bespelen. Ons land wordt zo één groot snaarinstrument. In de twee volumes komen nog spionvenstertjes waarachter iedere school zichzelf kan presenteren.

De poëtische presentatie 'Garden City/Underwater City' van **Beaux-Arts de Liège** sloeg niet echt aan. Er werd iets verteld over textiel en het kleuren van textiel, maar de link naar het eigenlijke opdracht en hoe de andere scholen hierbij betrokken konden worden, was helemaal niet duidelijk.

Het project 'J'habite en oiseau' van **Les Ateliers Saint-Luc,** waarbij een zolderkamer zou nagebouwd worden was te veel theaterdecor op zich. Het werd wel een vrolijke presentatie met verwijzingen naar de vogelwereld, maar niemand van de juryleden zag dit project haalbaar qua inhoud en budget.

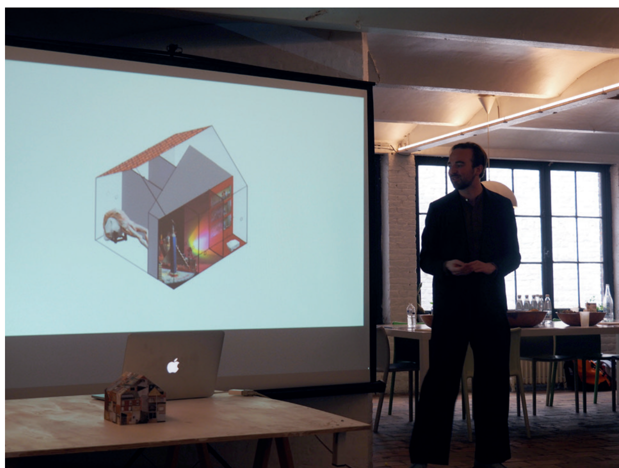

quadrennial

rangées

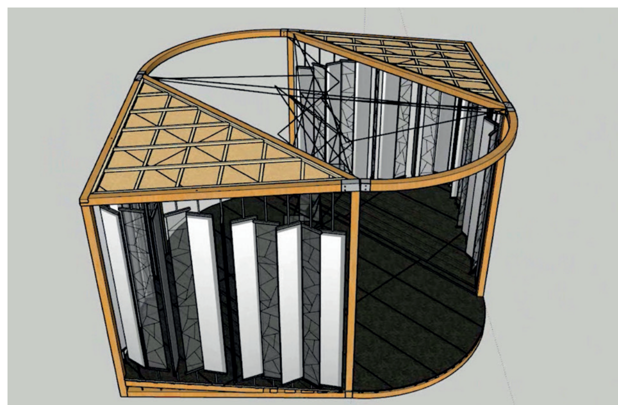

De **Antwerpse** inzending 'Compromis Belge' stelde België voor in de vorm van een geabstraheerd huis met verschillende kamers. De kamers kunnen door de verschillende scholen ingevuld worden. De buitenkant van het volume refereert naar het werk van de fotograaf Flip Dujardin die aparte bouwsels monteert tot één nieuw architecturaal geheel. Net als de Hasseltse inzending refereert hun project ook naar het Belgische absurdisme. Tijdens de jury kwamen Hasselt en Antwerpen tot de conclusie dat ze eventueel hun twee concepten konden samensmelten tot een nieuw geheel.

Het 'Raft' project van **La Cambre** is bedoeld als een plaats van uitwisseling, een ruimte van mogelijkheden, een noodtheater waarin elke aan de wedstrijd deelnemende school een apparaat, een voorstelling, een conferentie of welke andere vorm dan ook kan voorstellen die passend en relevant lijkt voor dit project in de context van de quadriënnale. Het is een stellingconstructie die naar boven toe steeds breder wordt. Vlaggen met een eigen code uitgevoerd in primaire kleuren zorgen voor een spel van licht en schaduw en is tevens aandachttrekker. Een boeiend project, dat uiteindelijk door de jury gekozen werd. Dit ondanks het feit dat enkele juryleden bezwaar maakten tegen de prijscalculatie die niet leek te kloppen en bij de haalbaarheid betreffende de stabiliteit. De constructie wordt immers buiten op een verhard binnenplein van een voormalig slachthuis geplaatst, waar er geen mogelijkheid is om het geheel te verankeren in de grond. Wordt dus vervolgd.

Het **ESA Saint-Luc** uit Luik legde met zijn project '(R)Evolution' het accent op de weerkaatsing van de omgeving. De spiegeleffecten konden de jury niet overtuigen.

Bij een eerste juryronde werden enkel de positieve elementen van de projecten besproken. Op dat moment bleek het Hasseltse project de meeste mensen te bekoren. In een tweede ronde mochten de persoonlijke voorkeuren en de negatieve elementen van ieder project geformuleerd worden. Na lang bakkeleien ging de prijs naar het performance karakter van het **La Cambre** ontwerp. Het is afwachten of het team er toch in zal slagen om hun ideeën te realiseren. Wij duimen alvast. ■

Foto's Jo Klaps

STEPP CONTACTDAG ERFGOED

Jan Decalf

Wie de laatste nummers van STEPP Magazine van cover tot cover heeft gelezen, weet dat we veel en regelmatig artikels wijden aan erfgoed, bewaring en geschiedenis. Dat hoeft je niet te verbazen. STEPP is immers eerst en vooral een kenniscentrum. Dat impliceert dat we ook de opdracht hebben om aandacht te hebben over de geschiedenis en de evolutie van onze infrastructuur, technieken en technologie.

De contactdag in de Stadsschouwburg van Brugge was een culminatie van dit thema en tegelijk de traditionele afsluiter van het werkingsjaar. Niet dat we anders veel excuses nodig hebben, maar deze keer waren er meer dan redenen genoeg om naar Brugge te komen. Alleen al vanwege het decor. We hadden het niet beter in scène kunnen zetten. De Stadsschouwburg werd onlangs 150 jaar en het rood fluweel en majestueuze kroonluchter gaven wat meer cachet dan gepolierd beton en een schuiftribune. Het sluitstuk van het feestjaar van BASTT/STEPP mocht wel wat grandeur hebben.
In zijn inleiding sloeg Bert Moerman de spijker op de kop (hij doet dat wel vaker): podiumtechnisch erfgoed bepaalt onze identiteit en verleden, heden én toekomst gaan hand in hand. Jazeker, we zitten in een sector die nooit netjes in één hokje past en dat is voor ons erfgoed niet anders. Hebben we materieel, immaterieel/cultureel, roerend, onroerend/bouwkundig, technisch, wetenschappelijk of industrieel erfgoed? Wanneer wordt het belangrijk om onder deze of gene noemer te passen? Hoe gaan we ermee om en wat kunnen we ermee aanvangen? Stuk voor stuk belangrijke vragen waarop onze organisatie mee een antwoord formuleert.
Erfgoed kan zoveel verschillende verschijningen aannemen. Dat betekent ook dat je al snel met een grote groep partners banden kan leggen. Zo waren onder meer CEMPER, het Centrum voor Muziek – en Podiumerfgoed, FARO, het Vlaams Steunpunt voor cultureel erfgoed, ETWIE, de expertisecel voor technisch, wetenschappelijk en industrieel erfgoed, MEEMOO, het Vlaams instituut voor het archief, OISTAT en de Theatre Timeline Workgroup vertegenwoordigd.
Erfgoed is een praktisch gegeven voor jonge onderzoekers van de Erasmushogeschool Brussel, waar onderzoekscellen zich zowel op podiumtechnieken, erfgoed en inventarisatie richten. Maar evengoed voor de professionals van een internationale marktleider als Showtex, één van onze bedrijfspartners, die zich ook heeft vastgebeten in het erfgoedluik van podiumtechnisch textiel.
Kortom, het was passend dat deze contactdag een record aantal sprekers op het podium kreeg. Er zijn immers zoveel facetten te belichten.
Elias Feys van CEMPER trapte af. Elias studeerde geschiedenis aan de KULeuven, en daarna de interuniversitaire master-na-master 'Archivistiek: Erfgoed- en Hedendaags Documentbeheer'. Binnen CEMPER engageert Elias zich voornamelijk voor het in kaart brengen van muziek- en podiumerfgoed in Vlaanderen en de archiefzorg daarvan. Het goede nieuws: er is een eigen organisatie voor podiumtechnisch erfgoed. CEMPER adviseert, ondersteunt en begeleidt iedereen die met muziek- of podiumerfgoed in aanraking komt: van amateur tot

professional, van hobbyist tot academicus, van erfgenaam tot verzamelaar. Maar CEMPER is nog jong. En onze sector heeft specifieke problemen omdat wij zowel onder roerend, onroerend en immaterieel erfgoed vallen. Interessant: onroerend erfgoed valt onder een gewestelijk agentschap, roerend valt dan weer onder de gemeenschappelijke bevoegdheid van het Ministerie van Cultuur. What could possibly go wrong? Bovendien heeft onze sector (nog) niet de gewoonte om één en ander te bewaren: podiumplannen, technische fiches, handleidingen… nog veel te weinig wordt daar de intrinsieke waarde van ingezien.
Ook van Chris Van Goethem wordt de intrinsieke waarde vaak onderschat. Chris is een steunpilaar binnen STEPP en daarnaast ook docent en onderzoeker bij het RITCS. Hij begeleidt de studenten podiumtechnieken en in het kader van het Kenniscentrum Podiumtechnieken onderzoekt hij de geschiedenis van de podiumtechnieken, onderwijs en competentiemanagement, duurzaamheid, en veiligheid.
Chris gaf een inleiding op theatertechnisch erfgoed in Vlaanderen en ging daarbij ook de moeilijke vragen niet uit de weg. "Do we care? And if so, why?" Omdat er ook collega's uit Zweden en het VK waren, werd deze lezing in het Engels gegeven. Erfgoed overschrijdt niet alleen de bevoegdheden tussen gewesten en gemeenschappen, het trekt zich zelfs geen lor aan van landsgrenzen. Voor meer tekst en uitleg over het CANON-project verwijzen we graag naar onze webstek en artikelenarchief.
Twee vertegenwoordigers van de Technical Theatre History Workgroup lichtten hun internationaal project toe. Vanuit België werkt de Erasmushogeschool samen met de Duitse, Zweedse, Spaanse, Tsjechische, Engelse en Italiaanse partners aan het vergroten van het bewustzijn en begrip van de geschiedenis van technisch theater in Europa, en zijn praktijken en technologieën. Ze willen geschiedenis niet alleen waarderen als een essentieel element in de opleiding van theaterbeoefenaars en het opbouwen van de identiteit van theaterprofessionals, maar ook het belang en nut van het delen van ons erfgoed als aanzet voor innovatieve ontwikkelingen benadrukken.
Zoals steeds in ons domein gaat het niet louter om techniek, je hoeft niet lang te krabben of je stuit op een artistieke laag. Geen betere illustratie daarvan dan theaterdoeken: met de hand geschilderde decorama's die een kunstvorm op zichzelf zijn, bovendien zeldzaam (omdat ze zo moeilijk te bewaren

zijn) maar evengoed nog steeds – of beter gezegd opnieuw – bruikbaar.
Bruno Forment is hoofdonderzoeker aan het Orpheus Instituut. Tien jaar lang onderzocht hij de Belgische-Nederlandse geschiedenis van decorschilders en hun werk met als resultaat het boek 'Droomlanders'. Bruno opende met een citaat van Beaudelaire die de decors zo begeesterden, net omdat ze zo gekunsteld zijn. Blijkt dat met precies dezelfde motivatie hedendaagse theatermakers teruggrijpen naar een theaterpraktijk die al decennia werd genegeerd. En niet geheel onterecht: je krijgt soms de indruk dat veel scenografen er zich vanaf maken met een minimalistisch decor en een suggestieve lichtstraat. Verder in de dag zou Ivo Kersmaeckers hierop terugkomen. Plant and Payoff heet dat in scenaristen terminologie. Waarbij aan het einde van het verhaal duidelijk wordt waarom één en ander in het begin werd aangevoerd.
Erfgoed kan inspireren, niet alleen bij een maakproces of als bron voor kunstenaars, maar evengoed bij iets heel duf en prozaïsch als een werfvergadering. Het is een kwestie van af te stemmen op de juiste frequentie. Johan Penson lichtte toe hoe het is om in een geklasseerd gebouw als Vooruit ingrijpende verbouwingen te realiseren.
Samengevat: je legt best de nadruk op het proces. Wie zich krampachtig vasthoudt aan het eindresultaat, wordt belemmerd in zijn bewegingen. Een beetje zoals een balletdanser veel souplesse verliest als hij/zij in lieslaarzen Het Zwanenmeer danst. Het wringt en het is verre van elegant.
Johan verwees naar het 'Golden Circle'-model van Simon Sinek. Daar put je inspiratie en energie door te vertrekken vanuit het *waarom*, waarna je je pas dan zorgen maakt om *hoe*. Om uiteindelijk bij *wat* uit te komen. Toeval of niet, maar deze volgorde is ook wat historici altijd toepassen. Geschiedenis gaat niet over namen en data, maar begint bij de *vraag*. Zo weet je op het einde van de rit wat je moet onthouden. Of bewaren.
Je gaat met andere woorden het process scheiden van het resultaat. Je laat je inspireren door de stakeholders en het *wat* wordt bepaald door het *hoe*. Dat klinkt als een partituur vol harmonie en contrapunt, maar het sluit geenszins uit dat er (catastrofale) dissonantie is. Wanneer hij het had over de valkuilen die kunnen opduiken bij de begeleiding van een lang proces met veel betrokken partijen, sprak Johan ook harde, herkenbare waarheden:

- We hebben niet ingezet op talenten of kennis, niet herkennen van expertise.
- Er is geen veilige omgeving waar we kunnen leren of omgaan met het voortschrijdend inzicht.
- Het beantwoordt niet aan onze ambitie, dus staan we slap en ongeïnteresseerd in het project.
- Het sleept aan omdat er geen duidelijke timing is.
- Teveel werken met gelijkgestemden (ja-knikkers, zelf-felicitaties) i.p.v. gelijken (complementair: 1+1=3)
- Er zit geen leercurve of nieuwsgierigheid in (een inhou-

Erfgoed overschrijdt niet alleen de bevoegdheden tussen gewesten en gemeenschappen, het trekt zich zelfs geen lor aan van landsgrenzen.

delijk of nieuwsgierig iemand gooit zich).

- Niet omkunnen met veranderingen.
- Omdat het niet efficiënt verloopt, omdat het chaos was door bijvoorbeeld tekort aan taakverdeling, doelstellingen en actieplan(ning) of eindeloos te creatief of te flexibel waardoor het aansleept.
- Omdat er geen passie of inspiratie in zit.
- Omdat we de valkuilen of mogelijke blokkades niet hebben (h)erkend als wegwijzers.
- Omdat er geen leiderschap zat in het team, geen co-creatie, was te betuttelend, te bemoeizuchtig, te zorgzaam, te behulpzaam.
- Te veel dominantie betekent dat je teveel de leiding neemt, teveel daadkracht toont, of te besluitvaardig bent: wat is daar nu interessant aan voor de teamleden?
- Te passief betekent dat je te geduldig of te bedachtzaam bent waardoor je niet in actie komt.

Deze inzichten en handvaten kan je meenemen op al je avonturen als projectenbouwer. Groot of klein. En of je hoog in de hiërarchie staat speelt minder een rol. Het geeft je doorzicht in het proces en wie weet waarom hij iets doet, zal de zaken automatisch beter aanpakken.

Erfgoed is een perspectief dat soms incompatibel lijkt met de aard van onze sector. Wij zijn per definitie constant in flux: een opbouw is tijdelijk en de volgende zal volledig anders zijn; een maakplaats vol creatieven is een werf zonder vastgelegd eindresultaat. Maar wat deze contactdag ook overtuigend aantoonde, is dat het een essentieel onderdeel is van wat we doen, het is genetische code en daarom altijd deel van het proces.

Ook Marco Van Der Hoeven toonde aan dat erfgoed een dagelijkse, praktische realteit is met veel vermommingen. Hij is een expert in de toepassingen van vintage microfoons. Lees op onze website de bespreking van zijn boek 'Witnesses of Words' of surf naar vin-

tagemicworld.com.
In het namiddagprogramma gingen we wat dieper in op inventariseren en bewaren. Elias Feys kwam uitleg geven over het podiumtechnisch erfgoedproject, de quickscan podiumtechnisch erfgoed en de praktische tools die hiervoor beschikbaar zijn.
De studenten van het graduaat informatie en beheer stelden hun project voor dat ze samen met Chris Van Goethem uitbouwden en dat mogelijk een standaard zal worden in het archiveren en valoriseren van collecties.
Wouter Lammens van FARO, het Vlaams Steunpunt voor cultureel erfgoed, lichtte de mogelijkheden toe voor ondersteuning van behoud en beheer van onze erfgoedcollecties. Wouter is licentiaat in de archeologie met tonnen ervaring in beheer en registratie van uitgebreide collecties. Bij FARO is hij de contactpersoon als het gaat over behoud en beheer van erfgoedcollecties. Onder de titel 'Mag ik die lamp repareren?' vertelde hij ons meer over preventieve conservatie. Hij helpt te antwoorden op vragen als: hoe kan je dit erfgoed best bewaren, mag je het blijven gebruiken, hoe documenteer je alle bijhorende informatie. Hij voorziet ook nuttige tips om schadefactoren tot een minimum te herleiden: gebruik erfgoedobjecten weloverwogen, ken het verschil tussen conservatie vs restauratie, win advies in van een (materiaal) specialist, voorzie eventueel replica's.
FARO voorziet hiervoor ook hulplijnen in de vorm van brede ondersteuning via erfgoedwijzer.be, een uitleendienst erfgoed, vorming, advies en begeleiding.
Het mag duidelijk zijn dat erfgoed in onze sector – waar een groot deel immaterieel is en het onroerende nog minder wordt beschermd dan het roerende – best wordt bewaard in en door het gebruik. Als afsluiter kwamen Ivo Kersmaekers en Jerôme Maeckelbergh met voorbeelden van wat mogelijk is.
Ivo Kersmaekers is specialist theatertextiel bij Showtex en toonde hoe state-of-the-art technieken gebruikt worden bij de reproductie van erfgoedstukken. Een klassiek decor, het 'Forêt Asiatique', werd bewaard in Kortrijk. Het ontwerp inspireerde de jonge theatermaker Jozef Wauters (zie ook Damaged Goods en zijn Decoratelier in Molenbeek), die het opnieuw in gebruik wou nemen. Maar de stukken waren te fragiel om te reizen. De oplossing werd gevonden in de printtechnologie die Showtex ook al hanteerde in de restauratie van de Roma: het op textiel drukken van digitale foto's op monumentale schaal. Op deze manier kan erfgoed dat in stock ligt, toch aan het publiek worden getoond en blijft het functioneel en levendig.
De scenograaf Jerôme Maeckelbergh maakt een strijdpunt van aan te tonen dat (theatertechnisch) erfgoed levensvatbaar is en ook in een hedendaagse context nuttig kan worden ingezet. Hij maakte verschillende schaalmodellen van historische theatermachinerie waarmee hij demonstraties en work-

Het mag duidelijk zijn dat erfgoed in onze sector – waar een groot deel immaterieel is en het onroerende nog minder wordt beschermd dan het roerende – best wordt bewaard in en door het gebruik.

shops geeft. Changementen kunnen soms makkelijker en vlotter worden uitgevoerd met oude technieken dan met moderne. Jerôme reist met deze demo's de wereld af en gaf zijn uitleg in verschillende talen. Het zal dan toch kloppen dat je als inwoner van een wereldstad een wereldburger wordt. De verstrengeling van technologie en creativiteit, van poëzie en praktijk deden aan Panamarenko denken.

Het laatste woord was voor Dominique Berten. Na een mooie carrière bij de Brugse Stadschouwburg ging hij onlangs op pensioen, maar hij kan het huis niet loslaten. Als vrijwilliger engageert Dominique zich samen met een aantal collega's om het erfgoed van de Stadschouwburg in leven te houden. Tijdens de pandemie kregen deze vrijbuiters tijd en ruimte om hun erfgoedproject uit te bouwen. Tijdens de zomer van 21 kon je er naar de Erfgoedtentoonstelling komen kijken, een mooi voorbeeld van wat je uiteindelijk nog kan doen met al dat erfgoed.

De dag in Brugge was bijzonder gevarieerd. Met voorbeelden van ergoed dat soms een beetje stoffig en houterig is, soms sexy en gechromeerd. Een toelichting over de structuur van databases is droge kost en er zijn veel techniekers wiens hart sneller gaat slaan bij het zien van een ribbon mic. Maar beide zijn essentieel en wezenlijke onderdelen van erfgoed en bewaring. Het heeft wat geduurd voor het vuur aan de lont ging, maar Brugge was een bom van informatie. Eentje voor de annalen. ■

STEPP SLUIT FEESTJAAR AF MET EEN KNALLER!

We hebben het er al een volledig seizoen over, STEPP werd 40 jaar. Toeval of niet, onze buren van het Sociaal Fonds Podiumkunsten hadden ook wat te vieren, 20 jaar zijn ze al actief, dat moesten we samen vieren! Een paar maanden uitstel waren geen reden tot afstel. Voor wie er niet bij kon zijn – of wie er wel was, maar het zich niet meer zo goed herinnert - hebben we op de volgende pagina's wat sfeerbeelden verzameld.

Vlaggen en wimpels werden bovengehaald, spijs en drank werden voorzien en vier fantastische acts sierden de avond. Giovanni Baudonck opende de avond. Giovanni is een woordkunstenaar en autodidact theatermaker. De jonge Belgo-Mauretaan uit Gent mixt poëzie, hiphop en verschillende talen tot een kleurrijke cocktail.

De elektriciteit van een live evenement liep als een rode draad doorheen de avond. Het soort energie waar heel de sector op draait. Briana Stuart verpersoonlijkt die *force motrice*. Ze studeerde dans aan de academie in Detroit, reisde de wereld rond en belandde uiteindelijk in Brussel. Hier werkt ze als choreografe, performer en geeft ze workshops. Met haar interpretatie van de stepping dansstijl beeldde ze uit wat er te vieren was: ruchtbaarheid geven aan je aanwezigheid. Dat is wat STEPP de afgelopen 40 jaar heeft gedaan. De aandacht vragen, fier zijn op wie je bent, het podium opeisen en desnoods stampvoeten om gehoord te worden.

Tussendoor waren er toelichtingen, terugblikken en toekomstvisies. Het was de uitgelezen gelegenheid om de wissel van de wacht bij STEPP voor te stellen: we huldigden Frankie Goethals voor zijn jaren inzet als voorzitter en verwelkomden Roel Proesmans als nieuwe voorzitter.

Sandra Delgadillo dansgroep bracht ons een energieke Zuid-Amerikaans geïnspireerde dansshow waarbij stilstaan quasi onmogelijk was. Stilaan konden we ons niet meer bedwingen en moest er gedanst worden. Ramos Sama toverde dansbare klanken en melodieën uit zijn DJ set met als gevolg een feestje tot in de late uurtjes.

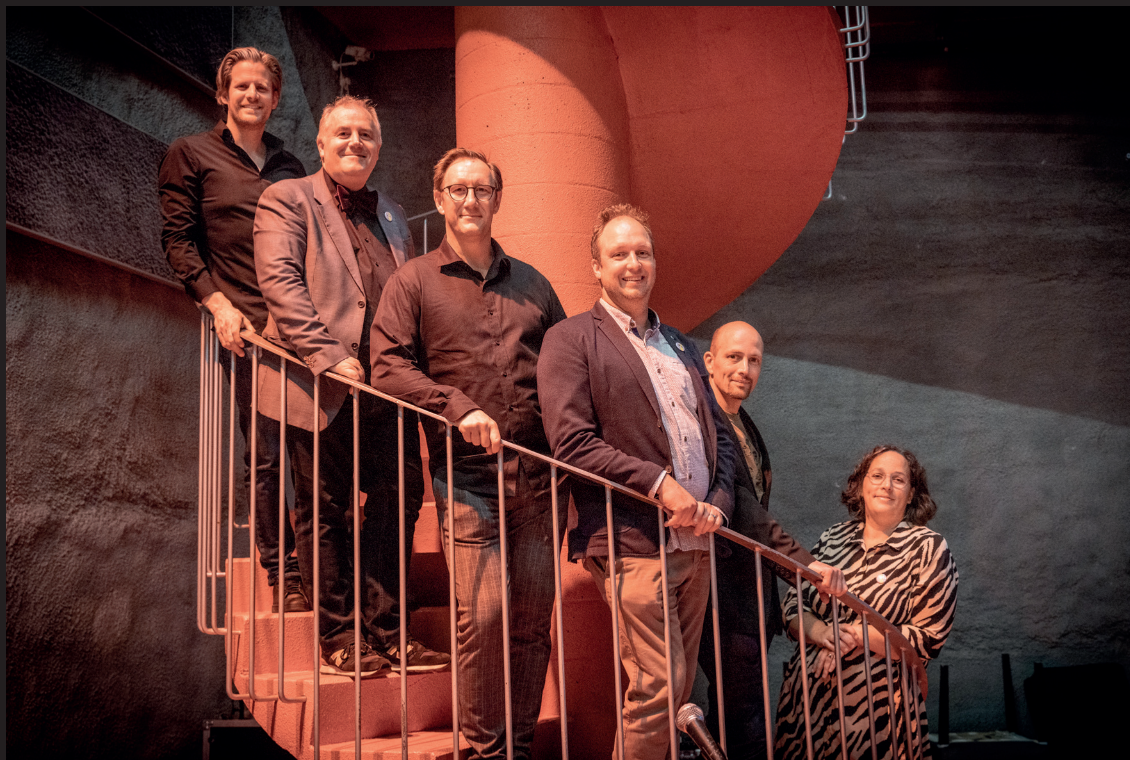

Foto's © Björn_Comhaire

Foto's © Björn_Comhaire

OSLO: OPEN STANDAARD VOOR LINKENDE ORGANISATIES. HUH ?

Bert Moerman

Cijfers. Ze zeggen niet altijd alles, maar ze zijn wel nodig. En big data is nu eenmaal the next thing en het nieuwe goud. Dat hebben de Meta's en Alphabet's van deze wereld goed begrepen. We kunnen dat verwensen of omarmen, maar het is er nu eenmaal en gaat niet meer weg. Het zal dus het tweede worden.

'Open data' is de volgende halte in de rit. Daarbij maken verschillende spelers hun informatie publiek op een manier dat anderen ze kunnen gebruiken. Door afspraken te maken hoe en onder welk label informatie wordt opgeslagen, kunnen ze elkaars informatie koppelen aan hun eigen informatie. Dat gebeurt voor een stuk al in overheidsdatabanken, maar ook op publieke platformen als wikidata.
Tweede vaststelling: als je je sector niet kan vatten in cijfers, besta je niet. We hebben het helaas voldoende gemerkt tijdens de coronapandemie.
Vreemd genoeg zijn er wel cijfers over tewerkstelling, statuten, sectoren en economische (f)actoren. Maar ze zijn niet vergelijkbaar of als een geheel raadpleegbaar. Of ze zijn onvoldoende gedetailleerd om er iets zinnigs uit te kunnen halen. Je kan bijvoorbeeld wel zien hoeveel mensen er in de theatersector werken, maar niet of het technici zijn. En je kan die ook niet samenvoegen met de freelancers of het overheidspersoneel.
Laat dat nu net het zwakke punt zijn van de brede culturele sector en je snapt het belang. Die brede culturele sector is vandaag helaas een lappendeken van statuten, sectoren, paritaire comités, decreten en economische actoren. De ene theatertechnicus is 'overheidspersoneel', een andere freelance al dan niet in bijberoep, een derde werknemer bij een vzw en nog een en ander valt onder 'elektriciens'. En toch doen ze allemaal hetzelfde. Of een combinatie van alle vier, waarom

Door afspraken te maken hoe en onder welk label informatie wordt opgeslagen, kunnen ze elkaars informatie koppelen aan hun eigen informatie.

niet. Een cultuurcentrum is geen kunstencentrum of museum. Of wel? Cultuurspreiding is niet hetzelfde als cultuurcreatie of gemeenschapsvorming. Maar je kan wel op alle drie de vlakken actief zijn. En wat met commerciële initiatieven? STEPP probeerde de thematiek van het lappendeken in overleg met andere actoren al meermaals te vatten, maar telkens blijken muren te hoog en het water te diep.

Een voorbeeld: de vraag 'hoeveel technici zijn er in Vlaanderen' is dus niet zomaar te beantwoorden. Noch te registreren. Als je aan zo'n oefening begint, ben je vertrokken voor een manuele teloefening van een paar dagen. Die optelsom heeft ons enkele jaren gelende het cijfer 10.000 opgeleverd. Het zullen er na de voorbije jaren wat minder zijn, maar hoeveel? Het blijft turen in de mist.

Elke kans die zich dan aanbiedt om stappen vooruit te zetten, moet met beide handen worden gegrepen. Op het einde van de rit draait het namelijk veelal om de centen en laat 'techniek' in al zijn facetten nu net een flinke hap uit eenieders budget halen. Iedereen kent de besparing op technische budgetten, omdat het tegengewicht vaak ontbreekt. De kunst is namelijk om met de steeds te schaarse middelen het maximale te bereiken. Ook voor subsidiërende overheden. En dus baseert ook Vlaanderen zich op cijfers, veel cijfers.

Maar daar botsen we op de praktijk. Wat zoals bij de cijferoefening van het aantal technici stuit ook de overheid op dezelfde problemen. En daar wil ze iets aan doen. De Vlaamse overheid wil niet alleen haar dienstverlening (en dus ook haar subsidiëringsbeleid) optimaliseren, maar ook de uitwisseling van informatie vlotter laten verlopen om de manuele teloefeningen maximaal naar de eeuwige jachtvelden te verwijzen.

Overheidsdiensten aan burgers en ondernemers worden ondersteund door gespecialiseerde toepassingen van verschillende softwareleveranciers, die dikwijls niet met elkaar 'spreken'. De gegevens in deze toepassingen worden dikwijls gemodelleerd vanuit een specifiek perspectief, waardoor deze niet hergebruikt kunnen worden over verschillende toepassingen en processen heen. Om deze gegevens te kunnen hergebruiken, moeten ze getransformeerd worden. Wat vaak aanleiding geeft tot hoge kosten, fouten en frustraties. Het steeds moeten herkauwen van dezelfde informatie in elvendertig systemen zorgt er ook voor dat up-to-date houden een onmogelijke opdracht is.

Daarom is er nood aan een eenduidige standaard. En die wordt gecreëerd met OSLO-trajecten, waarbij OSLO staat voor 'Open Standaarden voor Linkende Organisaties'. Er wordt dus versterkt ingezet op "semantische interoperabiliteit". Het standaardiseren van de betekenis van informatie is namelijk essentieel om het principe 'vraag niet wat je al weet' te realiseren. Daarnaast zijn semantische standaarden een belangrijke hefboom voor wat men noemt de interbestuurlijke dialoog én het hergebruik van informatie door de private sector. Want ook dat is de bedoeling: door te zorgen voor meer samenhang, een betere begrijpbaarheid en een betere vindbaarheid van informatie en dienstverlening, kan iedereen de gegevens makkelijker gebruiken. ■

Elke kans die zich dan aanbiedt om stappen vooruit te zetten, moet met beide handen worden gegrepen.

DE SCHOUWBURG VERTELT

Pieter De Ketelaere

Wat is de kerntaak van een cultuurcentrum? Het programmeren en presenteren van een weldoordachte selectie podium- en beeldende kunsten. Bij CC Brugge breiden we dat takenpakket graag iets uit. Voor de verandering richten we daarnaast ook eens de spot op onszelf. Meer specifiek: onze eigen geschiedenis.

Brugge heeft al sinds de 18de eeuw een eigen stadstheater en de huidige Stadsschouwburg dateert uit 1869. Dat is meer dan 200 jaar stedelijke theatergeschiedenis die wacht om verteld te worden. Bovendien hoeven we niet ver in de geschiedenis te duiken om interessante verhalen te vinden. Onze eigen medewerkers zagen (en zien) doorheen hun carrières alles veranderen: het podiumlandschap, de techniek, het theatergebouw… Al die kennis, anekdotes en sappige petites histoires liggen voor het oprapen. Maar ook onze unieke collectie objecten bevat sterke verhalen. Van onder het stof op de zolders kwam een verzameling 19de-eeuwse theaterrekwisieten en decors en ook bewaren we theatertechnisch materiaal. De hoogtepunten: een 19e-eeuwse limelight en het prototype van de lichttafel 'Memolight' van ADB uit 1973. De collectie blijft uitbreiden met nieuw en oud materiaal.
Ook de Vlaamse Overheid ziet het belang in van deze geschiedenis. Dankzij een projectsubsidie kunnen we al deze verhalen ontdekken, vertellen en bewaren voor de toekomst. Dat kan in vele vormen. Eén daarvan kan je deze zomer alvast ontdekken tijdens de belevingsexpo 'De Schouwburg vertelt'. Altijd al benieuwd geweest naar de scène, de artiestenloges, de zolders of de kelders? Dan is dit je kans! Ontdek zelf de verschillende verrassingen op het parcours of laat je leiden door een gids.

Praktisch:
De tentoonstelling loopt van 15 juli tot en met 29 augustus.

maandag	13:00 - 18:00 u
dinsdag	gesloten
woensdag	gesloten
donderdag	13:00 - 18:00 u
vrijdag	13:00 - 18:00 u
zaterdag	13:00 - 18:00 u
zondag	13:00 - 18:00 u

Toegang tot 1 uur voor sluitingsuur.
Tickets kunnen op de site of aan de deur gekocht worden.

Volwassenen	€ 6,00
Jongeren t/m 25 jaar	€ 3,00
Bruggelingen	€ 0,00

Bezoek je graag in groep? Contacteer ons dan voor de mogelijkheden!

Meer info op: https://www.ccbrugge.be/agenda/2884/de_schouwburg_vertelt/

BIJ DE BUREN: CULTUURLOKET

Stijn Govaerts

Kennis is weten en informatie drink je met verstand. Maar wat doe je als je iets niet weet? Hoe zoek je om te vinden? Je kan scrollen door wat Het Logaritme je voorschrijft tot je een ons weegt. Of je kan meteen op de juiste deur gaan kloppen en dan is het een kwestie van wie je kent. Vaak vind je het snelst de juiste antwoorden bij een steunpunt zoals STEPP. STEPP ondersteunt alle productionele, ontwerpende en technische krachten in de brede culturele sector en dat is een zeer divers publiek. Voor andere activiteiten of onderwerpen bestaan er specifieke loketten. En omdat ook wij soms moeten doorverwijzen, stellen we ze graag aan je voor.

In deze eerste aflevering lichten we www.cultuurloket.be toe. Cultuurloket biedt zakelijke ondersteuning voor de cultuursector. Waar cultuur, bedrijfseconomie en de wet elkaar kruisen, ontstaan veel vragen. Met al die vragen kan je bij hen terecht voor eerstelijnsadvies. Daarnaast organiseren ze tal van opleidingen – ook op maat voor scholen en andere organisaties – over deze thema's.

Kennisbank

In de kennisbank vind je betrouwbare, up-to-date bedrijfseconomische en juridische informatie die relevant is voor de cultuursector. Heb je een gerichte vraag? Dan is de kans groot dat je hier een praktisch antwoord vindt.

Voorbeeld: Thomas werkt als podiumtechnieker in een cultuurhuis. Hij heeft veel overuren en werd al een aantal keer gevraagd om mee te gaan op een tournee van een band. Hoe kan hij dit combineren? Wat moet Thomas doen om zelfstandige in bijberoep te worden? Op onze website vind je die informatie terug.

Advies op maat

Via het contactformulier op de website kan je alle zakelijke vragen stellen waar jij of jouw organisatie mee zit. De consulenten nemen in de eerste plaats telefonisch contact met je op, op een moment dat je zelf kiest. Zo ben je snel geholpen. Is er na het telefoongesprek nog nood om een bepaalde kwestie uit te diepen of samen documenten door te nemen? Dan kunnen ze een afspraak maken voor een uitgebreider gesprek.

Voorbeeld: Eva ontwerpt lichtinstallaties voor festivals. Ze wil een cultuurkrediet aanvragen om een bestelwagen te kopen om haar installaties te transporteren. Cultuurloket kan haar helpen bij de opmaak van een financieel plan en een kredietaanvraag.

Opleidingen

Tijdens de opleidingen bespreken experts relevante topics die de cultuurwereld bezighouden. Wil je op de hoogte blijven van de laatste juridische info of de nieuwste financiële tips? Hou dan zeker de opleidingskalender op de website in de gaten. Ze bieden gratis webinars, betalende meerdaagse opleidingen en workshops aan. Tip: neem zeker ook eens een kijkje op hun YouTube-kanaal, waar ze al de herhalingen van onze gratis webinars verzamelen.. ■

COLLEGAGROEP LEIDINGGEVENDE TECHNICI: VENTILATIE EN LUCHTZUIVERING

Jan Decalf

Op 28 april was STEPP te gast in het nieuwe cultuurhuis EMotia te Erpe-Mere voor de derde editie van de Collegagroep. Met dit initiatief wil STEPP een platform bieden aan ledinggevende technici waarop onderwerpen worden behandeld die deel uitmaken van het takenpakket, maar niet noodzakelijk tot het domein van de theatertechniek behoren.

Deze keer werd het thema ventilatie en luchtzuivering de rode draad voor een inspiratiedag. Vaak krijgen theatertechniekers opdrachten die onder gebouwenbeheer vallen en staan ze in de eerste lijn als er problemen zijn met bijvoorbeeld beveiliging of HVAC.

Nu corona aan de uittocht begonnen is, is het duidelijk dat ventilatie een vaste waarde in onze werking zal worden.

Nu corona aan de uittocht begonnen is, is het duidelijk dat ventilatie een vaste waarde in onze werking zal worden. De nieuwe wetgevingen en richtlijnen kunnen we allemaal nalezen maar hoe ga je daarmee nu aan de slag? Hoe zorg je dat je zaal van schone lucht wordt voorzien of hoe kan je zorgen dat je toch op volle capaciteit terug kan werken?

Gastprekers waren onder meer ir. Pieter Bolle, co-ordinator van de Taskforce Binnenluchtkwaliteit bij de FOD Volksgezondheid. Hij gaf een toelichting bij de theoretische onderbouw van de richtlijnen. Hans Rouquart van Stadschouwburg Kortrijk gaf een voorbeeld uit de praktijk.

Deze Collegagroep is bedoeld voor iedereen die een technisch leidinggevende functie heeft binnen de culturele sector; theatertechnici, toneelmeesters, productieleiders, technisch directeurs, tourmanagers... Iedereen die geïnteresseerd is en zijn horizon wil verbreden is welkom. Hou onze agenda in de gaten voor de volgende editie. ■

AGENDA

11 10 22

Collegagroep Leidinggevende technici EDITIE 4 i.s.w.m. CULT!

Om de 6 maanden verzamelen we de leidinggevende technici van grote en kleine huizen, gezelschappen en cultuurcentra rond de tafel voor een inspirerende middag rond een niet zo technisch thema. Zo hadden we het al eens over team-management, duurzaamheid en ventilatie. Deze keer gaan we samen met jullie het gesprek aan rond veiligheid op de werkvloer. Enkele experts zullen alvast op de afspraak zijn. Verantwoordelijke theatertechniek, technisch leidinggevenden, toneelmeesters, tourverantwoordelijken etc. jullie zijn allemaal welkom!

DATA: 11/10/2022 van 12u tot 17u
LOCATIE: Cultuurhuis De Zeepziederij - Bree
PRIJS: 35 euro incl broodjeslunch

11 10 22

Wireless
(in samenwerking met Podiumkunsten en Betterlive)

Draadloze systemen zijn de laatste jaren almaar populairder geworden. Een doorsnee concertavond met drie bands, elk met hun eigen draadloze set, kan daarom al snel een huzarenstukje worden. In deze cursus bekijken we hoe je dit probleem het best aanpakt en met welke zaken je rekening moet houden.

VOOR WIE? Iedereen met een basiskennis over audio die meer wil weten over draadloze audio en de praktische toepassingen hiervan. Er is geen basiskennis over draadloze audio vereist.
LESGEVER: Pita Tanghe
LOCATIE: nog te bepalen, regio Antwerpen
PRIJS: 225 euro

21 23 10 22

STEPP driedaagse basisopleiding geluid (Antwerpen)

In deze cursus wordt gefocust op het veilig plaatsen en aansluiten van geluidsmateriaal bij gebruik in het theater. Er wordt vooral praktisch gewerkt: we gaan grondig in op het aansluiten van een eenvoudige geluidsinstallatie en het opzoeken en verhelpen van technische problemen. Ook bouwen we verder op de aangeleerde kennis en wordt er meer tijd genomen voor het uitdiepen van technieken en beantwoorden van vragen.

VOOR WIE? Dit is een basisopleiding voor starters. Er is geen voorkennis vereist. Beginnende technici, technici die geen ervaring hebben met klank of liefhebbers.
LESGEVER: Johan Van Compernolle
LOCATIE: DeSingel Antwerpen
PRIJS: 150 euro voor STEPP leden, 210 euro voor niet-leden

24 10 22

Netwerken voor AV-toepassingen (in samenwerking met podiumkunsten en Betterlive)

Deze dag richt zich op elke AV-technicus die zijn basiskennis over netwerken wil bijschaven en iets dieper wil ingaan op de praktische kant van verschillende AV-netwerkprotocollen.
DATUM: 24/10/2022
LESGEVER: Pita Tanghe
LOCATIE: nog te bepalen, regio Antwerpen
PRIJS: 230 euro

najaar/2022

Inspiratiedag tentoonstellingstechniek i.s.w.m. FARO

Technische medewerkers zijn vaak ook verantwoordelijk voor het realiseren van een tentoonstelling binnen een cultuurcentrum. Hoe pak je dat nu het best aan? In vorige edities hadden we het reeds over tentoonstellingsverlichting. Het thema van deze vierde editie ligt nog niet vast, maar onze opdracht blijft dezelfde: technische en productionele medewerkers begeleiden op hun tentoonstellingsparcours.
Meer info volgt op onze website en in de nieuwsbrief.
DATUM: najaar 2022 van 9u30 tot 17u
LOCATIE: Cultuurhuis De Warande - Turnhout
PRIJS: 35 euro incl broodjeslunch

BINNENKORT!

Datum nog te bepalen: Inspiratiedag INTILLEGENT LICHT (Chauvet, Kruishoutem)

De technologie verandert razendsnel, ondertussen is intelligent licht niet meer weg te denken uit de theaters en events. Deze inspiratiedag brengt je de laatste evoluties in intelligent licht bij, daarnaast kijken we ook eens naar de evoluties van de lichttafels.

30 09 22

Inspiratiedag PMSE – frequentiemanagement

Tijdens onze contactdag (Houthalen-Helchteren, november 2019) stelden we vast dat er nood was aan een inspiratiedag rond frequentiemanagement. Met de werkgroep PMSE organiseren we een namiddag rond dat thema. Glenn Willems verheldert voor ons het frequentiemanagment verhaal en daarna gaan we achter de schermen kijken hoe grote voorstellingen dat aanpakken. De coronacrisis schoof deze inspiratiedag even van de tafel, maar we doen ons best om die in seizoen 22-23 aan bod te laten komen.

Meer activiteiten vind je op www.stepp.be

PRODUCTNIEUWS

In het vorige nummer van STEPP magazine verscheen een artikel over industrieel erfgoed dat we mochten overnemen van de Nederlandse collega's van het vaktijdschrift [inst]ALLICHT. [inst]ALLICHT is een vakblad voor licht, architectuur, design en techniek en verschijnt 10 keer per jaar, in België en Nederland. Je kan er alles lezen over advies, berekening, besturing, binnen en buiten, design, horeca, hotel, industrie, installatiemateriaal en –techniek, kantoor (Arbo), lichtplanning en -regeling, museum, openbaar, sfeer, utiliteit, ontwerp, normen en regelgeving.

Meer info op www.installicht.nl

De 4055, een nieuwe basdrum microfoon van DPA

De Deense microfoonbouwer was tot nog toe vooral bekend voor zijn miniatuurmodellen. Met de 4055 hebben ze nu voor het eerst een specifieke mic in het gamma voor de onderkant van het spectrum.
Wat de 4055 onderscheidt van voorgaande ontwerpen is dat hij het befaamde DPA-geluid, de helderheid en de lineaire frequentierespons levert, zowel on axis als off axis. Zijn lage frequen-tierespons en dynamiek zijn superieur en resulteren in een strak, natuurlijk, goed gedefinieerd geluid.
De 4055 is één van de weinige kickdrummicrofoons die niet van tevoren is afgestemd op een traditioneel geluid in een specifiek genre. Dankzij zijn prestaties kan een professionele sounddesigner precies het geluid creëren waar hij naar luistert - ongeacht het muziekgenre. Wil je meer attack? Schuif de 4055 in de basdrum en richt hem rechtstreeks op de klopper. Voor een super-low-end geluid plaats je de 4055 bij het gat, net aan de buitenkant van het voorvel. Hier worden de sub en de lage tonen het meest weergegeven.
Niet alleen geeft de positie binnen of buiten de kickdrum je verschillende geluiden, maar door te werken met de hoeken van de microfoon net buiten het gat krijg je nuances in het drumgeluid. Welke klankvoorkeur je ook hebt, de 4055 vangt het ware geluid van een kickdrum, of die nu wordt gebruikt in klassiek, jazz, rock of een ander genre. De 4055 is ingebouwd in een grote, robuuste behuizing en er bevindt zich winddempend schuim vlak voor de capsule, achter het rooster. Een speciaal ontworpen shock mount hangt de capsule in de behuizing om trillingen van het podium te vermijden. De shock mount zorgt er samen met de extra winddemping voor dat de 4055 alleen de bron registreert.

De 4055 is gemakkelijk te plaatsen, zowel binnen als buiten de trommel. Het unieke asymmetrische ontwerp maakt het vrij eenvoudig om de microfoon door het drumgat te plaatsen zonder het gevaar om het resonatorvel te scheuren.

OISTAT NIEUWS

OISTAT overbrugde de lange maanden van Covid met video meetings. Vele waren zeer interessant en nu we deze technologie hebben leren kennen, is het duidelijk dat we er in de toekomst nog vaak gebruik van zullen maken.
Dat gezegd zijn ontmoetingen, fysiek samenzijn, zoveel meer waard dan elkaar op een schermpje te zien en waarbij je gesprekspartner verdwijnt, zodra je de verbinding verbreekt.
De eerste OISTAT meeting die de herwonnen vrijheid mocht smaken was de Costume design sub-commission in Mexico City van 11 tot 19 mei 2022.

De rest van OISTAT kijkt uit naar de World Stage Design in Calgary (Canada) van 6 tot 15 augustus.
Tijdens deze wereldwijde tentoonstelling van decor, kostuum, licht en geluidsontwerp vindt een scala aan activiteiten plaats. Naast de tentoonstelling van de ontwerpen van de Theatre Architect Competition, zien we ook presentatie en prijsuitreiking van de Technology Invention Price. Een prijs waarin België ook dit jaar weer schittert.
Scenofest is ook deze editie weer van de partij, met een uitgebreid programma aan lezingen, workshops en evenementen. Natuurlijk zijn er ook weer de bijeenkomsten van de verschillende commissies, en verkiezing van een aantal commissievoorzitters.Zo krijgt de Technology Commission en de Publication & Communication Commission een nieuwe leiding.

Kan je er deze keer niet bij zijn: vele evenementen zullen een hybride karakter hebben. Ze vinden tegelijk live en online plaats. Meer info op https://wsd2021.ca/

Ook de volgende editie ligt al vast: in 2025 zal World Stage Design plaats vinden in de Sharjah Performing Arts Academy in de Arabische Emiraten.

IN MEMORIAM JAAK VAN DE VELDE

De Gentse regisseur en lichtontwerper Jaak Van de Velde is overleden. Jaak zat samen met o.m. Piet Piryns bij de cabaretgroep Rommelpot en ging na zijn studies aan de slag bij het Arcatheater, waar hij zowel acteerde, regisseerde, toneelmeester was en de belichting deed.
Jaak Van de Velde maakte de hoogdagen mee van het inmiddels lang verdwenen musicaltheater Arena in de Ooievaarstraat. Vanaf 1985 legde hij zich meer en meer toe op het ontwerpen van de belichting van theaterproducties, onder meer bij het Koninklijk Ballet van Vlaanderen, de musicalafdeling van het Ballet van Vlaanderen, NTG, KVS en Arca. Hij was geregeld te gast bij de openluchtproducties op het Donkmeer, waar hij in 2019 nog tekende voor de belichting van de productie 'Titanic, de musical'.
Jaak Van de Velde was reeds geruime tijd ziek. Hij was getrouwd met de actrice en Gents gemeenteraadslid voor Open VLD Mieke Bouve.

BEDRIJFSPARTNERS

Amptec

De maatstaf voor kwalitatieve professionele audio installaties, met grote focus op service en support.

Duifhuisweg 11
Industriezone 'Het Dorpsveld'
B-3590 Diepenbeek
Tel.: +32 11 28 14 58
sales@amptec.be
www.amptec.be

Beglec NV

Uw eerste keuze. Klank en licht op maat van uw project, inclusief de welgekende service, toewijding en expertise.

't Hofveld 2C
1702 Groot-Bijgaarden
Tel: +32 2 481 70 70
Mail: info@beglec.com

CHAUVET Professional

CHAUVET Professional ontwerpt, fabriceert en verdeelt innovatieve LED lichtarmaturen voor de evenementensector.

Stockstraat 18
9770 Kruishoutem
Tel: +32 9 388 93 97
Besales@chauvetlighting.eu
chauvetprofessional.eu

Controllux

Ambachsstraat 2B
2450 Meerhout
+32 13 480 600
Mail : info@controllux.be
Website : www.controllux.be

PBTA

Adviseur voor theater, concertzaal en poppodium: akoestiek, licht, geluid, stoelen, tribunes, hef- en hijsinstallaties, kortom voor alles wat van een gebouw een cultuurhuis maakt.

Runmolen 3
5404 KP Uden, Nederland
Tel.: +31 413 26 43 44
info@pbta.nl
www.pbta.nl

Sennheiser

We geven de toekomst van de audio-industrie vorm, op basis van onze geschiedenis, onze innovatie cultuur en onze passie voor uitmuntendheid.

BDC – Esplanade 1 – Box 41
1020 Brussel
Tel.: +32 2 466 44 10
bnl-customerservice@sennheiser.com
nl-be.sennheiser.com

Showtex

Innovatieve brandwerende stoffen, gordijnrails en bewegingssystemen voor theaters en evenementen.

Oude Gentweg 100
2070 Burcht
Tel.: +32 3 236 84 40
hello@showtex.com
www.showtex.com

BEDRIJFSLEDEN

CBAM bv
A. Amelotstraat 36
9750 Kruisem
Tel: +32 9 395 10 83
info@cbam.be
www.cbam.be

Icarus Flightcases & decorfacititities
Ondernemersstraat 6
2500 Lier
Tel.: +32 3 491 97 89
Mail: info@icarus.biz
Website: www.icaruscad.be

FACE bvba
Hoek 76 – unit 301
2850 Boom
Tel.: +32 3 844 67 97
Mail: info@face.be
Website: www.face.be

M-PRO BeNeLux Bvba
Bedrijvenstraat 5775
3800 Sint-Truiden
Tel.: +32 11 68 42 97
mail: info@m-pro.be
Website: www.m-pro.be

Seekurico Bvba
Rode Kruisstraat 49
3540 Herk-de-Stad
Tel.: +32 474 37 94 63
Mail: winand@seekurico.be
Website: www.seekurico.be

Shure Distribution Benelux
Jan Emiel Mommaertslaan 20A
1831 Diegem
Tel.: +32 2 704 91 50
mail: info@shure.be
website: www.shure.be

SPINN bvba
Dahliastraat 38
1850 Grimbergen
Tel.: +32 486 92 66 03
Mail: info@spinn.be
Website: www.spinn.be

Theateradvies
Herengracht 160
1016 BN Amsterdam, Nederland
Tel.: +31 20 627 22 48
Mail: info@theateradvies.nl
Website: www.theateradvies.nl

XLR Pro
Pierre Strauwenstraat 24
1020 Brussel
Tel.: +32 2 520 08 27
Mail: info@xlrpro.eu
Website: www.xlrpro.eu

GROEPSLEDEN

30CC - Leuven

Beursschouwburg - Brussel

Cc 't Getouw - Mol

Cc 't Schaliken - Herentals

Cc 't Vondel - Halle

Cc Brugge

Cc Casino - Houthalen-Helchteren

Cc de Brouckere -Torhout

Cc de Factorij - Zaventem

Cc De Plomblom - Ninove

Cc De Ploter – Ternat

Cc de Schakel - Waregem

Cc De Steiger - Boom

Cc de Steiger - Menen

Cc De Werf - Aalst

Cc Hasselt

Cc het Perron - Ieper

Cc Jan Tervaert - Hamme

Cc Kapellen

Cc Mortsel

Cc Muze - Heusden Zolder

Cc Nova - Wetteren

Cc SCHARPOORD - Knokke-Heist

Cc Sint Niklaas

Cc Ter Dilft - Bornem

Cc Westland - Dilbeek

De Velinckx - Tongeren

De Warande - Turnhout

Destelheide vzw - Dworp

Faro

GC De Bunder - Moorslede

GC De Wiek – Zele

Kaap vzw - Brugge

Koninklijke Muntschouwburg - Brussel

Minard vzw - Gent

Muziekcentrum de Bijloke - Gent

Noordstarfonds vzw - Gent

Oc De Kleine Beer - Beernem

Opera Ballet Vlaanderen - Antwerpen

Stadsbestuur Blankenberge

STUK kunstencentrum vzw - Leuven

Toneelhuis Antwerpen

Vzw De Rand - Wemmel

Vzw Lokaal cultuurbeleid district Merksem

COLOFON

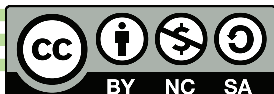
CONTACT
STEPP vzw
Sainctelettesquare 17
1000 Brussel
T: +32 2 203 92 06
E: info@stepp.be
W: www.stepp.be

MISSIE
STEPP vzw is het steunpunt voor de productionele, ontwerpende en technische krachten van de brede culturele sector. De organisatie is het aanspreekpunt voor actuele ontwikkelingen op het vlak van techniek, scenografie, architectuur, veiligheid en opleidingen in de culturele sector en haar zeer diverse subsectoren. STEPP vzw bundelt de krachten van de gehele sector om een constante uitwisseling van expertise teweeg te brengen. De organisatie is gesprekspartner in diverse comités, en organiseert op regelmatige tijdstippen studiedagen, symposia, netwerkmomenten en opleidingen.
STEPP vzw is lid van OISTAT en benadrukt daarmee het internationale kader van de hedendaagse culturele sector.

ACTIVITEITEN
STEPP vzw organiseert regelmatig bijeenkomsten in de vorm van symposia, informele meetings en workshops. Daarnaast bieden zij een uitgebreid cursusprogramma aan. Verdere informatie en een overzicht van de activiteitenkalender vindt u op onze website www.stepp.be.

TARIEVEN
STEPP leden krijgen alle 3 maanden het STEPP magazine gratis in hun bus. Daarbovenop krijgen onze leden korting bij alle STEPP activiteiten, en bij een aantal partnerorganisaties.
Lidmaatschap (1 jaar): 48,00 EUR
Bedrijfslidmaatschap (1 jaar): 480 EUR
Groepslidmaatschap (1 jaar):
130 EUR / 260 EUR / 480 EUR
Student (1 jaar): 24,00 EUR
STEPP magazine (1 jaar): 40,00 EUR

Meer informatie op onze website www.stepp.be

DUURZAAMHEID
STEPP vzw zet zich in voor een duurzame cultuursector. Dit uit zich in al onze activiteiten en opleidingen.
STEPP is daarnaast ook partner in een aantal duurzaamheidsinitiatieven van partnerorganisaties.
STEPP vzw wil zo een motor zijn voor een duurzame cultuursector.

STEPP magazine #43

Bijdragen: Jan Decalf, Stijn Govaerts, Jo Klaps, Lies De Backere, Ivo Kersmaekers, Bert Moerman
Portfolio: Björn Comhaire
Eindredactie: Jan Decalf
Corrector: Bert Moerman
Vormgeving: Jo Klaps, brusselslof.be
Foto's portfolio: zie portfolio
Druk: Drukkerij Gijsemberg

STEPP magazine wordt gedrukt op 100% FSC gecertificeerd papier.
Eenheidsprijs: 15,00 EUR. Alle vorige nummers zijn beschikbaar op bestelling via www.stepp.be

BIJDRAGEN
Indien je zelf tekst of foto's wil bijdragen voor een volgend nummer, kan je contact opnemen met de redactie: info@stepp.be. De verschijningsdata van het STEPP magazine zijn 15/3, 15/6, 15/9 en 15/12.

ADVERTEERDERS
Advertentielijst: Amptec, Beglec, Chauvet, Contollux, Pbta, Sennheiser en Showtex

Voor informatie over advertentiemogelijkheden mag u ons contacteren op sponsoring@stepp.be

Jaargang 11
Nr. 43 –juni 2022
STEPP Magazine is een uitgave van STEPP vzw.
Verantwoordelijke uitgever: Roel Proesmans.

Ontdek het volledig magazine archief nu ook digitaal: https://issuu.com/steppvzw